

ประโยค ป.ธ.๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

๑. เปรียบเหมือนอินทรียสังวรศีล ฟังให้เปรียบเทียบพร้อมได้ด้วยสติ ฉันท โอ
 ชิวปาริสุทธิศีล ก็ฟังให้เปรียบเทียบพร้อมได้ด้วยวิริยะ ฉันทนั้น ๆ ความจริง อาชีวปาริ
 สุทธิศีล ชื่อว่า มีวิริยะเป็นเหตุให้สำเร็จ เพราะวิริยะที่ปรารถนาโดยชอบแล้วเป็นเหตุ
 เกิดการละมิจฉาชีพได้ ๆ เพราะฉะนั้น พระภิกษุฟังละการแสวงหาไม่สมควร อันไม่
 เหมาะสมแล้ว ฟังบำเพ็ญอาชีวปาริสุทธิศีลนั้นให้เปรียบเทียบ ด้วยการแสวงหาโดย
 ชอบมีการเที่ยวไปบิณฑบาตเป็นต้น ด้วยวิริยะ พระภิกษุผู้จะบริโภคใช้สอยปัจจัย
 เฉพาะที่มีความเกิดขึ้นบริสุทธฺิ ละเว้นปัจจัยที่มีความเกิดขึ้นไม่บริสุทธฺิเสีย เหมือน
 หลีกหนีอสรพิษ ฉะนั้น ฟังบำเพ็ญอาชีวปาริสุทธิศีลให้เปรียบเทียบเกิด ๆ บรรดา
 ปัจจัย ๒ ประเภทนั้น สำหรับพระภิกษุผู้มีได้ถืออุตงค์ ปัจจัยที่เกิดจากสงฆ์ก็ดี
 จากหมู่คณะก็ดี และจากสำนักพวกคฤหัสถ์ผู้เลื่อมใสด้วยคุณทั้งหลายมีการแสดงธรรม
 เป็นต้นของเธอ ชื่อว่ามีความเกิดขึ้น บริสุทธฺิ ส่วนปัจจัยที่เกิดขึ้นจากการแสวงหาโดย
 ชอบ มีการเที่ยวไปบิณฑบาตเป็นต้น ชื่อว่า มีความเกิดขึ้นบริสุทธฺิแท้ ๆ สำหรับ
 พระภิกษุผู้ถืออุตงค์ ปัจจัยที่เกิดจากการแสวงหาโดยชอบมีการเที่ยวไปบิณฑบาตเป็นต้น
 และจากสำนักพวกคฤหัสถ์ผู้เลื่อมใสในอุตงค์คุณของเธอ โดยอนุโลมอุตงค์นิยม ชื่อว่า
 มีความเกิดขึ้นบริสุทธฺิ ๆ อนึ่ง เมื่อยาสมอดองด้วยน้ำมูตรเน่าและมธุรสาส ๔ อย่าง
 เกิดขึ้นแก่เธอ เพื่อระงับความป่วยไข้บางอย่าง การสมทานของเธอผู้คิดว่า เพื่อน
 พรหมจารีทั้งหลายแม้เหล่าอื่นจักฉันมธุรสาส ๔ อย่าง ดังนี้แล้วฉันเฉพาะขึ้นสมอ
 เท่านั้น เป็นการชอบ ๆ ความจริง พระภิกษุนี้ บัณฑิตเรียกว่า พระผู้ดำรงอยู่ใน
 อริยวงศ์อันสูงสุด ๆ ก็ ในจิวรและบิณฑบาต บรรดาปัจจัยทั้งหลายมีจิวรเป็นต้น
 นิमित โอภาส บริกถา และวิญญูติ ไม่สมควรแก่พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ผู้จะชำระ
 อาชีวะให้บริสุทธฺิ ส่วนในเสนาสนะ นิमित โอภาส และบริกถา สมควรแก่พระภิกษุ

ผู้มีได้ถืออุตงค์ ฯ

๒. ความจริง กรรมฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมสำเร็จแก่ผู้บำเพ็ญเพียร เฉพาะผู้มีสติสัมปชัญญะเท่านั้น แม้โดยแท้ ถึงอย่างนั้น กรรมฐานอื่นจากอานาปานสติ กรรมฐานนี้ ก็ย่อมปรากฏแก่ผู้บำเพ็ญเพียรผู้มนสิการอยู่ ฯ ก็ อานาปานสติกรรมฐานนี้ เป็นกรรมฐานที่หนัก เจริญให้สำเร็จได้ยาก เป็นภูมิมนสิการของมหาบุรุษทั้งหลาย ผู้เป็นพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพุทธบุตรเท่านั้น และอานาปานสติกรรมฐานนี้ไม่ใช่เป็นกรรมฐานต่ำต้อย ไม่ใช่เป็นกรรมฐานอันสัตว์ผู้ต่ำต้อยได้บำเพ็ญแล้ว ท่านมหาบุรุษเหล่านั้น ย่อมมนสิการไว้โดยประการใด ๆ อานาปานสติกรรมฐานนี้ย่อมเป็นกรรมฐานอันสงบและละเอียดโดยประการนั้น ๆ เพราะฉะนั้น ในอานาปานสติกรรมฐานนี้ ผู้บำเพ็ญเพียรจำต้องปรารภนาสติกับปัญญาที่แก่กล้า ฯ เปรียบเสมือนในเวลาที่จะทำการชุนผ้าเนื้อละเอียด จำต้องปรารภนาทั้งเข็มขนาดเล็ก ทั้งด้ายสำหรับร้อยรูเข็มขนาดเล็กกว่านั้น ฉะนั้น ในเวลาเจริญกรรมฐานนี้ซึ่งเปรียบเสมือนผ้าเนื้อละเอียด ผู้บำเพ็ญเพียรจำต้องปรารภนา ทั้งสติที่มีส่วนเปรียบกับเข็ม ทั้งปัญญาที่สัมปยุตกับสตินั้น ที่มีส่วนเปรียบกับด้ายสำหรับร้อยรูเข็ม ที่แก่กล้า ฉะนั้นเหมือนกัน ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๕

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๔๑

๑. ยถา ปณ อินทริยสํวโร สติยา ตถา วิริเยณ อาชีวปาริสุทธิ สมุปาทตพฺพา ฯ
 วิริยสาธนา หิ ตา สมมาอารทฺธวิริยสฺส มิจฺฉาชีวปฺปหานสมฺภวโต ฯ ตสฺมา อนนฺตํ
 อปฺปปฏิรูปิ ปหาย วิริเยณ ปิณฺฑปาตจฺริยาทีหิ สมฺมาเอสนาหิ เอสา สมุปาทตพฺพา
 ปริสฺสทฺธรูปฺปาเทเยว ปจฺจเย ปฏฺิเสวมาเนน อปฺริสฺสทฺธรูปฺปาเท อาสีวเส วิย ปรีวชฺชยตา ฯ
 ตตฺถ อปฺริคฺคหิตตฺถตฺตสฺส สงฺฆโต วา คณโต วา ธมฺมเทสนาทีหิ จสฺส कुณฺเหหิ ปสนฺนํ
 คิหิํ สนฺติกา อุปฺปนฺนา ปจฺจยา ปริสฺสทฺธรูปฺปาทา นาม ปิณฺฑปาตจฺริยาทีหิ ปณ
 อติปริสฺสทฺธรูปฺปาทาเยว ฯ ปรีคฺคหิตตฺถตฺตสฺส ปิณฺฑปาตจฺริยาทีหิ ตฺถตฺตคุณฺเ จสฺส ปสนฺนํ
 สนฺติกา ตฺถตฺตนิยมานุโลเมน อุปฺปนฺนา ปริสฺสทฺธรูปฺปาทา ฯ เอกพฺยาธิวปสมตฺถตฺตจสฺส
 ปฺุตฺติหรีกฺกัจจุมฺมรฺเรสุ อุปฺปนฺเนสุ จตฺตมฺมรฺ อณฺเณปิ สพฺรหมจาริโน ปรีกฺขชิสฺสสนฺติตฺติ จินฺเตควา
 หรีกฺกิชณฺฑาเมว ปรีกฺขชฺฆมานสฺส ตฺถตฺตสมาทานํ ปฏฺิรูปิ โหติ ฯ เอสา หิ อุตฺตมอริยวํสีโก
 ภิกฺขุติ วุจฺจนฺติ ฯ ยะ ปเนเต จีวราทโย ปจฺจยา เตสุ ยสฺส กสฺสจฺจิ ภิกฺขุโน อาชีวํ
 ปรีโสธเนตฺตสฺส จีวเร ปิณฺฑปาเต จ นิมิตฺโตภาสปริกถาวิญฺญตฺติโย น วฏฺฏนฺติ เสนาสเน
 ปณ อปฺริคฺคหิตตฺถตฺตสฺส นิมิตฺโตภาสปริกถา วฏฺฏนฺติ ฯ

(วิสุทธิมรรค ภาค ๑ สีนันทเทส หน้า ๔๕ - ๕๐)

๒. กิณฺจาปี หิ ยงฺกิลฺลิจิ กมฺมฏฺฏจํ สตฺตสฺส สมฺปชานสฺเสว สมฺปชฺชติ อิตฺโต อณฺเณ
 ปณ มนสิโกโรนฺตสฺส มนสิโกโรนฺตสฺส ปากฺกํ โหติ ฯ อิทํ ปณ อานาปานสฺสติกมฺมฏฺฏจํ
 ครุํ ครุกฺกาวนํ พุทฺธปจฺเจกพุทฺธพุทฺธปฺตฺตานํ มหาปริสํญญเยว มนสิการภูมิจฺจํ น เจว
 อิตฺตรํ น อิตฺตรสคฺคตฺตสมาเสวิตํ ยถา ยถา มนสิกรียติ ตถา ตถา สนฺตํ เจว โหติ สฺสุมณฺจ
 ตสฺมา เอตฺถ พลวตี สติ จ ปณฺญา จ อิจฺฉิตพฺพา ฯ ยถา หิ มฏฺฐสาฎกสฺส
 ตฺนุณกรณกาเล สฺวธิปี สฺสุมมา อิจฺฉิตพฺพา สฺวธิปาสเวรณมฺปิ ตโต สฺสุมตรํ เอวเมว
 มฏฺฐสาฎกสทิสสฺส อิมสฺส กมฺมฏฺฏจํ สทฺธนาภาเล สฺวธิปฏฺิภาคา สติปี สฺวธิปาสเวรณ-
 ปฏฺิภาคา ตํสมฺปยุตฺตปณฺญาปี พลวตี อิจฺฉิตพฺพา ฯ

(วิสุทธิมรรค ภาค ๒ อนุสฺสติกมฺมฏฺฏจํ สีนันทเทส หน้า ๗๖)